

RECENZJA

**Rozprawy doktorskiej mgr Dawida Runtza pod tytułem:
- Mieczysław Karłowicz „Odrodzenie” - moja interpretacja idei twórczej Symfonii -
napisanej na Wydziale Dyrygentury Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w
Warszawie pod kierownictwem naukowy prof. zw. dr hab. Szymona Kawalli**

Podstawą wydania powyższej opinii jest pismo Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie Pana prof. dr hab. Pawła Łukaszewskiego z dnia 08.07.2020 roku o wyznaczeniu recenzenta w przewodzie doktorskim Pana mgr Dawida Runtza w dyscyplinie artystycznej dyrygentura.

W ocenie niniejszej rozprawy uwzględniam kryteria i wymogi ustawowe stawiane rozprawom doktorskim (w rozumieniu *Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* Art. 4 ust. 5, Art. 11 ust.2, Art. 13 ust.1,3 i 6).

- a) - ocena problemu badawczego tematu i zakresu rozprawy
- b) - ocena celu pracy i hipotez badawczych
- c) - ocena wykorzystanych metod i źródeł informacji
- d) - ocena merytoryczna poszczególnych części
- e) - ocena formalnej strony rozprawy

I. Charakterystyka recenzowanej pracy

Zasadnicza część rozprawy została zawarta na 132 stronach i obejmuje: wstęp, pięć rozdziałów dotyczących tematu rozprawy:

- rozdział I - Rys biograficzny i twórczość Mieczysława Karłowicza,
- rozdział II - Symfonia Mieczysława Karłowicza,
- rozdział III - Symfonia Odrodzenie,
- rozdział IV - Interpretacja idei twórczej Symfonii „Odrodzenie” w odniesieniu do tekstu literackiego,
- rozdział V - Kształtowanie przez dyrygenta dzieła programowego oraz

- Zakończenie,
- Bibliografię,
- Spis tabel i
- = Wykaz przykładów muzycznych.

Do tego dołączona jest płyta CD z nagraniem koncertu z udziałem Orkiestry Filharmonii Podkarpackiej w Rzeszowie. Nie podano daty publicznego koncertu.

Wniosek dotyczący przewodu mgr Dawida Runtza z dnia 08.07.2020 roku składa się z pełnej dokumentacji zgodnej z wymogami i sprawdzonej przez st. specjalistę ds. Awansów Akademickich Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie.

Mgr Dawid Runtz otrzymał gruntowne wykształcenie muzyczne począwszy od ukończenia w roku 2011 Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Feliksa Nowowiejskiego w Gdańsku w klasie fletu. W latach 2011-2016 studiował na kierunku dyrygentura symfoniczna i operowa w klasie prof. Antoniego Wita w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie. W 2016 roku ukończył prestiżową „Riccardo Muti Italian Opera Academy” we włoskiej Rawennie prowadzonej przez tego wybitnego dyrygenta. Natomiast w roku 2017 ukończył kurs dyrygencki z The Royal Concertgebouw Orchestra w **Amsterdamie**, prowadzonych przez dyrygenta **Daniele Gattiiego**. Następnie w 2018 kończy kurs dla dyrygentów Conducting Seminar – w ramach festiwalu muzycznym w **Tanglewood**, w **USA**.

Dotychczas otrzymał następujące nagrody i wyróżnienia:

- II nagroda na VI Ogólnopolskim Konkursie Młodych Dyrygentów im. Witolda Lutosławskiego w Białymstoku
- III nagroda oraz nagroda publiczności na *1st Hong Kong International Conducting Competition*;
- 2008-2015: Stypendium Starostwa Powiatu Wejherowskiego;
- 2010: I nagroda na Ogólnopolskim Konkursie Młodych Kompozytorów “Uczniowskie Forum Muzyczne” w Warszawie.
- 2011: Nagroda na Międzynarodowym Konkursie Młodych Kompozytorów “Euritmia” za kompozycję “Capriccio per flauto solo” w Mediolanie
- 2012-2016: Stypendium Rektora Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie
- = 2010, 2017: Nagroda Prezydenta Miasta Wejherowa;
- 2015: Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- 2015: Stypendium Marszałka Województwa Pomorskiego;
- 2018: Medal *Magna cum laude* UMFC w Warszawie
- 2018: Medal *Róży Prezydenta Miasta Wejherowa*
- 2017: Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- 2017: Nagroda Remusa Starostwa Powiatu Wejherowskiego

II. Ocena pracy

W ogólnej ocenie pracy Pana Dawida Runtza szczególnie doceniam wnikliwość w każdy zapis kompozytorski w partyturze. Praca nie zawiera błędów literowych co jest niestety złą wiadomością wielu recenzowanych przeze mnie dysertacji. Oznacza to wzmożoną pracę korektorską doktoranta. Zauważyć należy dużą dbałość doktoranta o wskazywanie autorów cytowanych tekstów, dokładnie opisanych w posłowiach i didaskaliach. Szczególnie, zgłębienie tekstów (dla dyrygentów niezwykle ważne) książki Hansa Josefa Leopolda Swarowsky'go pod znaczącym tytułem „Wahrung der Gestalt” (Zachowanie formy). To istotny aspekt pracy nad każdą partyturą z którą musi zmierzyć się każdy dyrygent.

III. Charakterystyka recenzowanej pracy – uwagi szczegółowe

Główna część pracy zawarta jest na stronach od 43 do 127. Lecz już na stronie 14 w rozdziale I „Rys biograficzny i twórczość Mieczysława Karłowicza” w podrozdziale 1.2. „Tabela dzieł i daty premierowych wykonań” w tabeli „Zachowane i opublikowane dzieła kompozytorskie Mieczysława Karłowicza” natrafiam na nieścisłość dokumentacyjną doktoranta a mianowicie brak jest pieśni skomponowanej w roku 1892 zatytułowanej „ O nie wiesz temu co powiedzą ludzie” z tekstem Leopolda Meyeta. Dodam, iż istnieją wspaniałe nagrania tej pieśni dokonane przez dwie wybitne artystki Panie Jadwigę Rappe – alt i Ewę Pobłocką – fortepian zrealizowane w nagraniu cyklu 22 pieśni Mieczysława Karłowicza z roku 2011 jak również Pana Leszka Skrli - baryton wraz z Panią Anną Mikolon – fortepian z roku 2019. Dziwią mnie również sformułowania (str. 43) cytuję „ - w symfonii znajdują się liczne sola i **nieoczywiste** łączenia instrumentów, jak na przykład solo drugiego oboju i pierwszej waltorni, które kontynuują z kolej pierwszy klarnet i trzecia waltornia.” koniec cytatu. Nasuwa się zatem pytanie co jest zdaniem autora - **oczywistym** łączeniem instrumentów.

Ciekawym zabiegiem doktoranta jest omówienie w swojej pracy (przed częścią dotyczącą bezpośrednio symfonii „Odrodzenie”), część 2- gą „Symfonia Mieczysława Karłowicza” strony 25 – 40. W ten oto sposób słusznie ukazuje doktorant, niezwykły rozwój artystyczny kompozytora od momentu napisania symfonii. Ponieważ w dalszych częściach pracy omówia „Symfonia Odrodzenie” jej genezę , analizę budowy oraz tekst literacki” i dalej „Moja interpretacja idei twórczej Symfonii Odrodzenie, w odniesieniu do tekstu literackiego”. Wracając do strony 60 doktorant pisze w ostatnim zdaniu - „ struktura harmoniczna w literze A sprawia zatem wrażenie braku stabilności, dzięki połączeniu ze sobą odległych akordów; a, f, cis, A (przykłady 16 i 17)” - . Zastanawiam się czemu Pan Dawid Runtz nie zwrócił swojej uwagi na akord f-moll w którym kompozytor dodaje sekstę akordu f-moll w drugim puzonie. Zapewne użycie tej seksty nie jest przypadkiem. Jak i zdwojenie septymy w tubie, kontrabasach i wiolonczelach w akordzie A-dur (czwarty takt po literze A). Czyli idąc dalej tokiem myślenia doktoranta takie połączenia nie są oczywistymi połączeniami instrumentów. Jednakże kompozytor świadomie wpisuje właśnie takie zinstrumentowane akordy, wprowadzając modulacje fis moll z sekstą dodaną. Rozwiązanie następuje dopiero w Allegro wprowadzając tonację e-moll.

Natomiast omówienie niezwykłych połączeń w części II symfonii na stronie 73 spowodowało moje zastanowienie, dlaczego wcześniej tak dokładnie nie przyjrzał się doktorant tym połączeniom harmonicznym które omówiłem powyżej. W omawianiu części III strona 85 w 7 linii

od dołu Rozprawy Doktorskiej zapewne wystąpił błąd bowiem nie w 8 takcie lecz w 9 takcie po literze N następuje owa reminiscencja tematu zasadniczego, słusznie przedstawiony graficznie przykładem 34 strona 87. Godnym zauważenia jest fakt odnalezienia przez doktoranta znaczących błędów w drukowanej przez PWM partyturze. Znaków zmieniających podwyższanie nuty. Świadczy to o wnikliwym odczytywaniu poszczególnych partii instrumentalnych i współbrzmień między poszczególnymi głosami. Słusznie zauważa autor że w II części str.98 partytury, drugi takt po literze C brak jest oznaczenia dla III waltorni jak i po literze D również w waltorni brak pauzy ósemkowej. Są to błędy edytorskie wydawnictwa, które niestety zdarzają nazbyt często. Wszystkie te nieścisłości zostały zauważone i wskazane w pracy.

Częściowo zgadzam się z analizą muzyczną utworu i uwagami dotyczącymi wykorzystania środków kompozytorskich Mieczysława Karłowicza ale nie do końca zgadzam się z Jego oceną zawartą w tabeli analizującej grupy taktowe poszczególnych części symfonii Odrodzenie (str. dysertacji 46 – 49). Zaznaczam - częściowo zgadzam się z tabelą analizującą grupy taktowe - albowiem zakładam, iż każdy artysta ma prawo do subiektywnego odczucia frazy. Zatem nie obieram prawa Panu Dawidowi Runtzowi takiego właśnie odczuwania przebiegu frazy muzycznej.

Wielka szkoda, że recenzent nie miał możliwości uczestnictwa w próbach przygotowawczych do koncertu w którym została wykonana Symfonia Odrodzenie. Nie ma zatem żadnej możliwości konfrontacji uwag zawartych w części - Kształtowanie przez dyrygenta dzieła programowego – str. 101. Wnioski można jedynie opierać na zanotowanych uwagach i propozycjach doktoranta, złożonych na piśmie w dysertacji oraz zapisie wideo dołączonym do pracy. Jedynym odniesieniem jest zatem partytura wydana przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne Kraków 1993.

Podkreślę dobre przygotowanie pamięciowe dyrygenta - po obejrzeniu dołączonego nagrania płyty CD - prezentowanej symfonii. Pan mgr Dawid Runtz panował nad zespołem orkiestrowym w sytuacjach minimalnych - drobnych przesunięć rytmicznych w niektórych grupach instrumentalnych. Które zdarzały się szczególnie czytelne w części trzeciej.

IV. Konkluzja i rekomendacja

Dysertacja doktorancka Pana mgr. Dawida Runtza stanowi przyczynek do opracowań analitycznych innych utworów Mieczysława Karłowicza pisanych przez kolejnych doktorantów Wydziału Dyrygentury Symfonicznej i Operowej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie jak i innych uczelniach muzycznych. Drobne uchybienia w częściach opisowych nie mają wpływu na ocenę merytorycznej części tej rozprawy, rozdziałów czwartego i piątego.

Co do wniosków końcowych autora nie wnoszę zastrzeżeń.

Mgr Dawid Runtz opanował wystarczająco wiedzę z zakresu sztuki dyrygenckiej oraz udowodnił umiejętność prowadzenia samodzielnych działań artystycznych a recenzowana praca spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim w świetle *Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* z dnia 14 marca 2003 r. (Dz. U. 2003 Nr 65 poz. 595 z późniejszymi zmianami).

Rekomenduję przyjęcie rozprawy doktorskiej mgr Dawida Runtza p.t. **-Mieczysław Karłowicz „Odrodzenie” - moja interpretacja idei twórczej Symfonii-** napisanej pod kierownictwem

naukowym prof. zw. dr hab. Szymona Kawalę przez Radę Wydziału Dyrygentury Symfonicznej i Operowej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, oraz wnoszę o dopuszczenie mgr Dawida Runtza do publicznej obrony recenzowanej dysertacji.

Janusz Przybylski